
TAAKAKKOORD

RIVIERENLAND 2021- 2024

Inhoud

- 1. Achtergrond.....2
- 2. Taalakkoord Rivierenland3
 - Ambities en doelstellingen.....3
 - Afspraken4
 - Monitoring4

1. Achtergrond

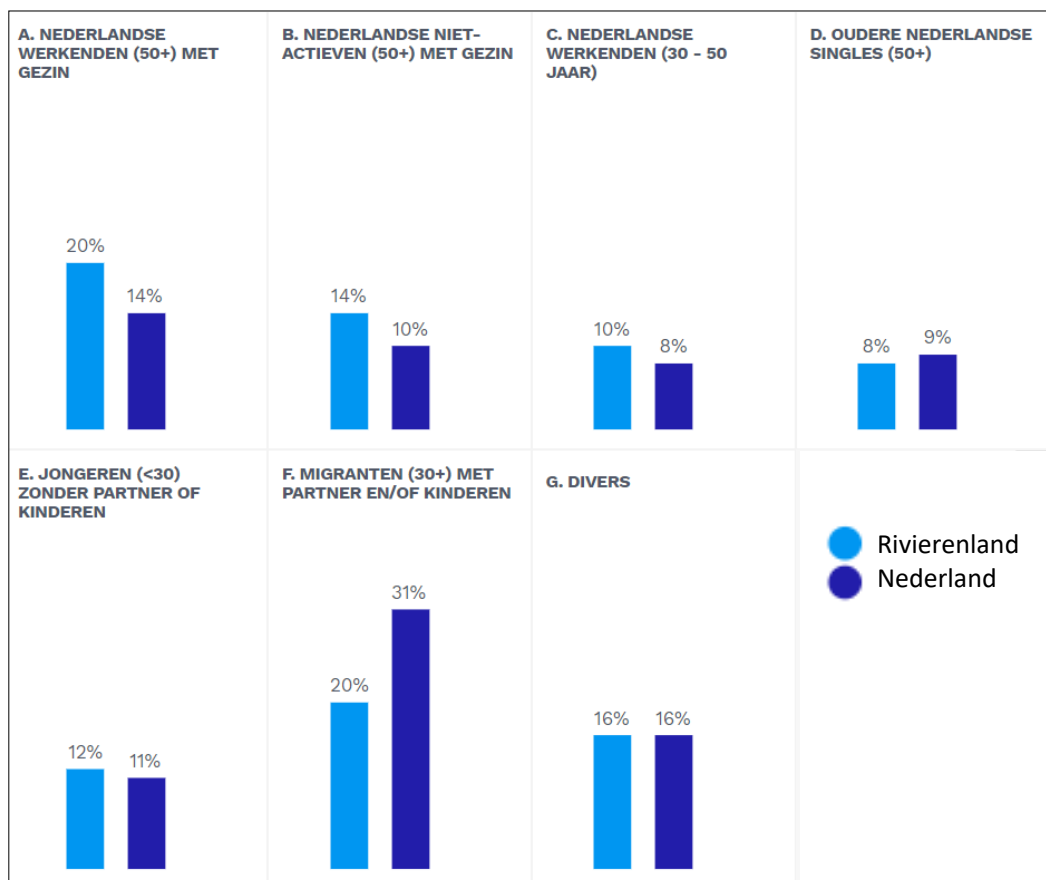
Laaggeletterdheid is een groot maatschappelijk probleem. In Nederland hebben 2,5 miljoen mensen grote moeite met lezen, schrijven en/of rekenen (Algemene Rekenkamer, 2016). Dat is ongeveer 1 op de 6 mensen! Vaak hebben zij ook moeite met het gebruik van een computer of een smartphone. Onder de 2,5 miljoen laaggeletterden zijn er 1,8 miljoen 16- tot 65-jarigen die moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen.

Laaggeletterden kunnen door hun beperkte basisvaardigheden minder goed meedoen in de maatschappij. Ze zijn minder zelfredzaam. Dat heeft grote impact op hun leven. Als je niet goed kunt lezen, schrijven en/of rekenen, vind je minder snel een baan. Ook kun je minder gezond leven en heb je minder grip op je geldzaken. Bovendien hebben laaggeletterde ouders meer moeite met de taalstimulering thuis.

Wat is laaggeletterdheid?

Laaggeletterdheid is een overkoepelende term voor mensen die grote moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en het begrijpen en toepassen van informatie. Zij beheersen niet het minimale niveau om volwaardig in de Nederlandse maatschappij te functioneren (eindniveau vmbo/mbo niveau 2/3). Laaggeletterden lezen en schrijven op ongeveer hetzelfde niveau als een basisschoolleerling in groep 8.

In de regio Rivierenland is 11% van de inwoners laaggeletterd. Per gemeente varieert dit van 7%, West Betuwe tot 17%, Tiel. Op een totale bevolking van bijna 250.000 inwoners zijn ongeveer 27.500 mensen in Rivierenland laaggeletterd. Geletterdheidinzicht.nl laat zien bij welke doelgroepen laaggeletterdheid het vaakst voorkomt:

Figuur 1. Doelgroepenanalyse van geletterdheidinzicht.nl

2. Taalakkoord Rivierenland

Eind 2015 is in de regio Rivierenland het Bondgenootschap voor geletterdheid 2015-2017 opgesteld en ondertekend door 36 partners. Samen hebben zij zich ingezet om de laaggeletterde doelgroep te bereiken en de problematiek rondom laaggeletterdheid zowel mogelijk te voorkomen als terug te dringen. De doelen waren laaggeletterdheid breed regionaal agenderen, bestaande infrastructuur verstevigen, het (taal)aanbod uitbreiden en preventieve taalactiviteiten versterken.

In 2018 is dit voortgezet onder de noemer van het Regionale Taalakkoord 2018-2020. Deze is ondertekend door 44 partners. In deze periode is onder andere het volgende gerealiseerd:

- Een aantal partijen is actief aan de slag gegaan met begrijpelijk schrijven. Het communiceren op B1 niveau is (meer) onderdeel geworden van de dienstverlening;
- Veel professionals zijn getraind in het herkennen en signaleren van laaggeletterdheid, waardoor meer mensen door verwezen worden naar Taal- en Leerhuizen.
- De onderlinge afstemming van het netwerk is verstevigd door gezamenlijk projecten, zoals de Oranje servicebalie en projecten gericht op specifieke doelgroepen zoals laagtaalvaardige ouders.
- De link tussen werk en (de gevolgen van) laaggeletterdheid heeft onder meer vorm gekregen door cursussen basisvaardigheden op de werkvloer.
- Er zijn projecten gestart waar basisvaardigheden gekoppeld worden aan het sociale domein.
- Alle gemeenten beschikken nu over één of meer Taal- of Leerpunten en/of Taal- of Leerhuizen.

Maar we zijn er nog niet. Daarom is het belangrijk dat in Rivierenland organisaties nog meer met elkaar afstemmen, samenwerken en elkaars expertise benutten. Daarom dit nieuwe regionaal Taalakkoord 2021-2024 met heldere ambities.

Ambities en doelstellingen

De ambities en doelstellingen van dit nieuwe Taalakkoord kunnen niet los gezien worden van de regionale integrale aanpak van laaggeletterdheid Rivierenland 2020-2024 'Meedoen met Taal', opgesteld door de gemeenten. Elk jaar is er speciale aandacht voor één van de vier thema's die samenhangen met laaggeletterdheid: werk, geld, gezin en gezondheid.

Immers, laaggeletterdheid heeft betrekking op vele beleidsterreinen binnen het sociaal domein en verder daarbuiten. Het beheersen van basisvaardigheden is een belangrijke voorwaarde om de ondersteuning op andere gebieden te laten slagen. Door de aanpak van laaggeletterdheid te verankeren in andere beleidsterreinen ontstaat een integrale aanpak. Daarom zoeken we binnen dit Taalakkoord aansluiting bij organisaties die actief zijn in deze beleidsterreinen, zoals schuldhulpverlening, welzijnswerk, sociale (wijk)teams, werkbedrijven, scholen en woningbouwcorporaties.

Partijen zijn zich ervan bewust dat:

- Lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden basisvoorwaarden zijn voor elk individu om te kunnen functioneren in de samenleving en op de arbeidsmarkt, om goed en adequaat te kunnen (en durven) participeren en om zichzelf te kunnen ontwikkelen;
- De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt vragen om participatie van groepen die nu nog min of meer aan de kant staan of dreigen aan de kant te komen te staan;
- Een geletterde beroepsbevolking essentieel is voor een goed functionerende economie, die voldoende kan concurreren en in kan spelen op toekomstige ontwikkelingen;
- Het terugdringen van laaggeletterdheid effect heeft op diverse leefgebieden: werk, financiële zelfredzaamheid, gezin en gezondheid. Een integrale aanpak zorgt ervoor dat er verschillende aanvierroutes zijn om mensen te scholen. Dit beperkt uitsluiting en verlaagt kosten in de aanverwante leefgebieden;
- Het bestrijden van laaggeletterdheid impact heeft op de bedrijfsvoering van de eigen organisatie.

Partijen zetten zich in voor een duurzame samenwerking waarbinnen de volgende ambities worden nagestreefd:

- **Bewustwording:** het thema laaggeletterdheid breed regionaal agenderen en dwarsverbanden leggen in de diverse domeinen.
- **Signaleren en doorverwijzen:** het uitbreiden van het aantal organisaties waar screening op laaggeletterdheid plaatsvindt. Hierdoor worden meer laaggeletterden gevonden en doorverwezen.
- **Borging/structurele screening:** signalering en doorverwijzing van laaggeletterden borgen binnen de werkprocessen van instanties en organisaties.
- **Toegankelijke dienstverlening en eenvoudige communicatie:** instanties en organisaties communiceren op B1-niveau of hebben Klare Taal op hun computers geïnstalleerd.
- **Goed (overzicht van) aanbod:** projecten gericht op de aanpak van laaggeletterdheid en formeel en non-formeel onderwijs worden jaarlijks per gemeente in kaart gebracht, zodat doorverwijzing soepel verloopt. Waar nodig wordt het aanbod aangevuld met thematisch (non-formeel) aanbod.

Eind 2024 willen we hierdoor het volgende bereikt hebben:

- We willen dat het percentage laaggeletterden in elke gemeente met 4% is afgenomen in 2024.
- Van 2021 tot en met 2024 vinden er jaarlijks minimaal 10 trainingen signaleren en herkennen van laaggeletterdheid plaats in Rivierenland.
- In elke gemeente is er passend (camouflage)aanbod.
- In Rivierenland zijn minimaal 15 bedrijven die op B1 communiceren en/of training begrijpelijk schrijven aanbieden.

Afspraken

Op basis van bovenstaande doelstellingen worden met de deelnemers van dit Taalakkoord concrete afspraken gemaakt¹. Daardoor wordt duidelijk hoe ze bijdragen aan een duurzame aanpak van laaggeletterdheid. Het Taalakkoord is geen statisch document. Organisaties die in een later stadium willen aansluiten bij het Taalakkoord, kunnen dit doen door concrete acties te melden aan de gemeente Tiel.

Monitoring

Een regionale werkgroep zal de voortgang monitoren van de activiteiten die de verschillende netwerkpartners uitvoeren. Deze werkgroep communiceert jaarlijks over de voortgang en resultaten aan alle deelnemers van het Taalakkoord. In deze werkgroep zijn gemeenten en samenwerkingspartners vertegenwoordigd.

Naast de monitoring van de activiteiten van de netwerkpartners maakt de regio Rivierenland gebruik van de landelijke impactmonitor van Maurice de Greef. Met deze monitor wordt in kaart gebracht wat de outcome-effecten zijn van de diverse educatietrajecten. Dat biedt inzicht in wat het oplevert om te investeren in de basisvaardigheden van laaggeletterden. Deze resultaten worden jaarlijks gepresenteerd bij het Taalakkoord en ter verantwoording voorgelegd aan gemeenteraden en geïnteresseerden.

¹ Zie bijlage 1: Deelnemersverklaring Taalakkoord Rivierenland 2021-2024

Deelnemersverklaring regionaal Taalakkoord Rivierenland 2021-2024

Organisatie

Gemeente Tiel

Contactpersoon

- Naam	Maurice Beers	Margreet Griepink
- Mailadres	mbeers@tiel.nl	mgriepink@tiel.nl
- Telefoonnummer	06 10933956	06-50651933

Onze organisatie wil bijdragen aan het terugdringen en voorkomen van laaggeletterdheid. Daarom ondertekenen we het Taalakkoord Rivierenland 2021.

Deelname Taalakkoord Rivierenland vanaf: 2016, Bondgenootschap der Letteren

Behaalde resultaten 2020

- Een gezamenlijk vastgesteld regionaal meerjaren plan van aanpak laaggeletterdheid 2020-2024,
- Een regionaal jaarplan 2021, thema geld. Koppeling van laaggeletterdheid, armoede en schulden,
- Er is een goedwerkend leerhuis op verschillende locaties, een lokaal netwerk aanpak laaggeletterdheid en een stuurgroep,
- Binnen het Armoedepact Tiel komt het thema laaggeletterdheid regelmatig ter sprake, integrale benadering,
- In 2020 samen met de Bibliotheek Rivierenland, Mozaïek Welzijn en ROC Rivor een subsidie aangevraagd en ontvangen bij Tel mee met Taal. We zullen in 2021 en 2022 twee *Praat Mee* ondersteuningsgroepen opzetten voor laagtaalvaardige moeders,
- Samen met het ROC Rivor, bibliotheek Rivierenland is er in 2020 subsidie ontvangen via Stichting ABC voor het opzetten van de Innovatiekamer Rivierenland. We zetten in op het werven, opleiden en inzetten van 7-10 nieuwe Taalambassadeurs,
- De oranje service balie in het stadhuis kreeg steeds meer bezoekers. Door corona is deze gesloten.
- In samenspraak met Dynamiek is er een Taal Talent Training van 10 lessen opgezet. Door corona is deze uitgesteld en start nu in het najaar 2021,

Ambities 2021

- Wat gaan we doen?
 - Er komt een lokaal meerjarenplan aanpak laaggeletterdheid. Deze aanpak wordt geïntegreerd in het sociaal domein. Door o.a. het signaleren, herkennen en doorverwijzen op te nemen in de werkprocessen en gezamenlijke acties en activiteiten,
 - Het herkennen, doorverwijzen en signalen van laaggeletterdheid te implementeren in de sociale poort, onder meer door trainingen, kennisvergroting, en het waar mogelijk opnemen in werkprocessen,
 - Afstemming formulierenhulp en leerhuis qua mogelijke doorverwijzing en scholing,
 - Het aantal vindplaatsen laaggeletterdheid uit te breiden en te vernieuwen,
 - Het actief blijven deelnemen aan het innovatiekamer project. Het inzetten van taalambassadeurs binnen de gemeente Tiel, al dan niet in combinatie met begrijpelijk schrijven,
 - Het aanbieden van laagdrempelige cursussen basisvaardigheden/ camouflage activiteiten,

- Bewustwording laaggeletterdheid zowel intern als extern te vergroten in Tiel en wat het oplevert om hier aandacht voor te hebben en te investeren. Hierbij is de impactmeting van Maurice de Greef van groot belang,
 - In Tiel is er al veel aandacht voor begrijpelijk schrijven, B1 en klinkende Taal. Samen met communicatie blijven we hier aandacht voor vragen en kijken we hoe we thema gericht kunnen samenwerken,
 - Koppeling maken met onderwijsachterstanden beleid ter voorkoming en beperken van laaggeletterdheid. Denk aan preventie door gezinsaanpak,
 - Door de aanvraag en toekenning van een Tel mee met Taal subsidie is samen met Roc Rivor, Werkzaak en 2Switch is het mogelijk om taallessen/basisvaardigheden aan te bieden bij 2Switch onder de noemer van het project dubbel duurzaam. Dit project loopt van 2021 tot en met 2022,
 - De heropening van de oranje service balie in het stadhuis en mogelijk bij 2Switch. De laatste is een goede vindplaats vandaar ook bovenstaand aanbod,
- Voor welke doelgroep?
 - Laaggeletterden: NT1-ers & NT 2-ers.
 - Vrijwilligers, zij hebben contact met verschillende inwoners en spelen een grote rol bij het herkennen en doorverwijzen.
 - Professionals, zowel intern als extern. Zij komen bij mensen achter de voordeur en/of zij maken beleidsplannen waar laaggeletterdheid van invloed kan zijn.
 - Wat verwachten we te bereiken?
 - Het vinden van meer laaggeletterden en meer instroom in het leerhuis
 - De aandacht voor laaggeletterdheid te borgen in het armoedebeleid en de daarbij betrokken partijen. Denk b.v. aan schuldhulpverlening, thuisadministratie, schuldhulpmaatje.
 - Afhankelijk van het thema maken we met uiteenlopende partijen afspraken hoe om te gaan met laaggeletterdheid. De aankomende thema's zijn nog gezondheid, gezin en werk.
 - Door de impactmeting van Maurice de Greef hopen wij meer inzicht te krijgen wat en hoe het werkt om zodoende zo goed mogelijk de doelgroep te faciliteren.
 - Wat hebben daarvoor nodig?
 - Goede regionale afstemming en samenwerking, inzet, uren en betrokkenheid.
 - Goede lokale afstemming en samenwerking, inzet, betrokkenheid en uren.
 - Goede interne afstemming en samenwerking.
 - Creatieve benadering, waar liggen de mogelijkheden en de kansen om laaggeletterdheid te koppelen aan andere beleidsvelden, denk aan duurzaamheid, wijkgericht werken.

Wil graag meer weten over....

- Hoe vergroot je en bestendig je de aandacht voor laaggeletterdheid zowel intern als extern. Nu is het vaak afhankelijk van persoonlijk engagement. De impactmeting van Maurice de Greef kan hierbij helpen maar wat nog meer naast natuurlijk tijd en geld.
- Hoe laaggeletterdheid goed te borgen in werkprocessen?